

Sensommerfarver

Livsstykker for grænende

AF THOMAS KRISTENSEN

Thomas Kristensen

Sensommerfarver

Livsstykker for grånende

Lohse

Indhold

Forord	5	Det gavnlige opgør	43
Opbrud	7	Bordets glæder	45
Et stort skridt	9	Ufortjent overbetaling	47
Bevar overblikket	11	Overbærenhed åbner livet	49
Opankringsmuligheder	13	Halvtom eller fyldt til overflod	51
Høre og høre efter	15	Indad, udad og opad	53
Besindige overvejelser	17	Bevares uden at lægges på lager	55
Smidig stivnethed	19	Livsbekræftende opmærksomhed	57
Minder og nye opdagelser	21	Amen, det står fast	59
Åndelig oprustning	23	Håndværker for livet	61
Overdragelse til de næste	25	Overskud på livskontoen	63
Ikke længere end et opkald væk	27	Musikalsk optakt	65
Mest oplivende af alt	29	Den sene overenskomst	67
Overalt i verden	31	Et sidste opbrud	69
Afmagt, magt, overmagt	33	Et »men« til forskel	71
Godgørenhed og givertjeneste	35	Opstandelsen venter forude	73
En anderledes overskrift	37	Overraskelsen over dem alle	75
Dragten for livet	39	Om forfatteren	77
Den vigtigste flyttedag	41		

Forord

Hvor er naturen dog smuk, når den står i blomst. Smukkest i farverne er næsten sensommeren med georginer og gladiolus. Oven på sommerens luftige og lette farver ser vi i sensommerens farvepragt en dybde og modenhed, som overgår alt andet.

Ofte betragter vi menneskelivets sensommer og efterår som årene, hvor vi visner og går i forfald. »Jeg vil gerne leve i mange år,« sagde en ældre ven, »men jeg kan ikke li' at blive gammel.« Sådan er livets smertelige proces. Alt får en ende her i dødens verden. Det skal vi forberede os på og lære at leve med.

Dog rummer livets sensommer og efterår nogle helt specielle og rige farver, som det er værd at fordybe sig i. Når de fleste af årene er gået, er livet ikke bare ved at være forbi. Der ligger fortsat kvaliteter gemt til os, som vi ikke har haft mulighed for at opleve før. Hver livsfase har sit særlige indhold, hvormed vi kan berige os selv og andre. Det gælder også livets sensommer. Selvom vi uafvendeligt nærmer os tiden, hvor vi må tage afsked med dette liv, må vi samtidig se frem mod det kommende. Denne nye horisont er absolut værd at beskæftige sig med.

Denne bog vil vise vej til nogle af blomsterne og frugterne i livets sensommer, som vi både må og kan plukke. Hver side minder om, hvad der nu hører vores hverdag til. Ligeledes hvordan Bibelen har noget at sige ind i denne situation. Bogen vil også gerne vise, hvordan gudstjenesten og dens salmer på en særlig måde kan omslutte vores seniortilværelse.

Stykkerne kan læses og eftertænkes på dage, hvor du trænger til et ord på det sted, hvor du nu er kommet til i livet. Det er også muligt at læse et stykke til hver dag i en sammenhængende periode. Måske i en seniorferie. Eller du kan vælge at lade en dag om ugen være »seniordag« i din andagtslæsning, for i dette lys at grunde over dit liv med Gud, dig selv og dine medmennesker.

Billederne i bogen er med til at sætte farver på det hele. God sensommer! Selv når du aftager, kan livet tiltage!

Thomas Kristensen

Opbrud

Den universelle opskrift på at blive ældre på den gode måde findes ikke. Dertil er vi for forskellige i gemyt, uddannelse, helbred og interesser, hvortil kommer – ikke at forglemme – den fine forskel mellem mand og kvinde. Men alle ældes vi. Og da vi ikke længere »går på aftægt« og stille lukker livet ned som i gamle dage, spejder vi efter nye muligheder og udfordringer i vores seniortilværelse. Stadigvæk har vi mod på livet.

Livet består af mange opbrud. Frivillige eller ufrivillige. Men opbrud fører til nye opdagelser. Meget nedbrydes i løbet af en sensommer. Men denne livsfase åbner også nye horisonter og kan fyldes med indhold, som vi ikke på samme måde kunne få del i i vores aktive alder. Samfundet taler om »ældrebyrden«, men lige så rigtigt er det at tale om »ælderressourcen«! Livet tømmes ikke bare, det fyldes også. Det er spændende at blive gammel, fordi disse år rummer muligheder, vi ikke havde før.

I Prædikerens Bog kap. 3,1ff står der: »Alting har en tid, for alt, hvad der sker under himlen, er der et tidspunkt.« Og teksten fortsætter med at nævne nogle af de oplevelser, livet er fyldt med. Blandt andet »en tid til at fødes, en tid til

at dø.« Bibelen har et positivt syn på alle livsfaser, og altså også på »den tredje alder«. Den rummer en livsfylde, som vi ikke havde adgang til før. Gud, vores skaber, skriver et nyt kapitel i livsbogen. Al skrøbelighed til trods modnes vi også nu til livets høst. Faktisk er sensommerens blomster, gladiolus og georginer, smykket med de dybeste og varmeste farver på trods af det begyndende efterår med rusk og regn. Disse farver må vi også se efter i livets efterår, som stadigvæk rummer mange rigdomme!

Kirkens velkomsthilsen, som møder os ved gudstjenestens begyndelse og låner ord fra apostlen Paulus, er kraftfyldt og farverig også til livets sene dage: »Nåde være med jer og fred fra Gud, vor Fader, og Herren Jesus Kristus.« Opbrud indebærer altså ikke blot, at man lukker døren bag sig på vemodig vis. Opbrud indebærer med denne nådes- og fredshilsen også muligheden for at åbne døren til det, som nu er på vej. I følgeskab med vores himmelske Herre.

»Se ned, vor Herre, og hør vort kald!// Du lære os ret af nåde/ at tænke på vore dages tal/ og lade din visdom råde« (DS 713,4).

Sådan vil vi synge os ind i de dage, vi nu er kommet til!

Et stort skridt

Det er nok den største overgang i vores livsforløb at gå fra arbejdsliv til pensionistliv. Vi går fra indkomst til »overselsindkomst«. Vi er ikke længere noget i kraft af vores arbejde. Vores identitet ligger i nogen grad bag os. Og hvad er vi så nu?

Vel, vores betydning førhen kan varme tankerne, nu hvor vi har forladt arbejde og virksomhed. Saml blot på alt det vellykkede! Men erindringerne om dengang kan også gøre ondt. Ting, som skulle have været gjort eller sagt anderledes, og ting, som slet ikke skulle have været gjort, kan blive ved med at forfølge os i de stille timer. Ikke alt kan fortrænges. »Jeg kender mine overtrædelser, og min synd har jeg altid for øje,« er salmistens erfaring (Sl 51,5). Denne erkendelse kan være byrdefuld, ja, endnu mere: Den kan overbebyrde.

Hvad gør vi ved disse tanker? Ja, salmisten beder: »Gud, vær mig nådig i din godhed, udslet mine overtrædelser i din store barmhjertighed« ... Og: »Vend dit ansigt bort fra mine synder og udslet al min skyld« (Sl 51,3.11). Vi ved, at alt det gjorde og ugjorte mod andre hænger sammen med vores forhold til Gud. Som kristne har vi dog også det privilegium,

at vi må angre det forkerte og overgive det i Guds barmhjertige hænder. Anger uden bøn overbebyrder; bøn uden anger kan blive overfladisk.

Derfor hjælper kirkens indgangsbøn os med begge dele, nemlig at lære at »sørge over« vores synder, og »at tro i liv og død på Jesus«. Dette væsentlige går vi i kirke for gennem alle livets faser. Men allermest som ældre bliver det betydningsfuldt at kunne angre og lægge byrderne fra os hos Herren Jesus. Overgivelse i stedet for overbebyrdelse. Ligesom vi efter Jesu tilsagn ikke behøver at fylde tankerne med livsødelæggende bekymringer for morgendagen, sådan behøver vi altså heller ikke at overbebyrde os ved fortsat at bære bekymringerne fra gårsdagen med os i dag. Vi må frit koncentrere os om det, som møder os i dag, og hvor vi nu kan gøre gavn.

»O, giv os dog efter striden fred/ og trøst efter suk og klage;/ med glæden i kvæld din miskundhed/ lad krone de korte dage« (DS 713,5)!

Sådan kan et stort skridt blive til god overgivelse i stedet for til overbebyrdelse.

Bevar overblikket

Det gælder om at bevare overblikket. Det gør det på alle tidspunkter i livet, men ikke mindst nu, hvor vi er kommet op i årene. Lige som kroppens funktioner aftager i styrke og elasticitet, sådan kan det også gå med tanke og overblik. Hukommelsen er måske ikke, hvad den har været. Udsynet snævrer ind, vi koncentrerer os mere og mere om dagligdagens nære ting. Havde vi i arbejdslivet en selvstændig eller ledende stilling, var overblikket en selvfølge. Mange bolde var i luften på én gang. Vi kunne se de store sammenhænge i arbejde, familieliv og fritid.

Nu skal vi måske anstrenge os lidt mere for både at bevare det store overblik og samtidig holde fokus på det, som fylder dagen i dag. Og her drejer det sig ikke blot om at følge med i mediernes beretning om det, som sker rundt om i verden. Uoverskueligt, som det er for de fleste.

En god måde at bevare overblikket på er at bede salmelinjen fra »Din rigssag, Jesus, være skal«: »Hjælp mig at skue med dit blik«! Nemlig at være verdensåben, samtidig med at vi har blikket vendt mod Jesus, »Guds Lam«. Dette perspektiv kan holde hele livet. Det kan ændre sig undervejs, måske også aftage i styrke og elasticitet sammen med kroppens og

sindets svagelighed, men denne bøn bevarer altid både en sund himmelhøjde og verdensbredde.

For hvad ser vi med Jesus som vejviser? Jo, vi ser, at Gud elskede verden således, »at han gav sin enbårne søn, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv« (Joh 3,16); Jesus peger på himlens fugle og markens blomster for at give os frimodighed til at stole på Guds omsorg: »... jeres himmelske fader giver dem føden. Er I ikke langt mere værd end de?« (Luk 6,26); og med apostlen Paulus' ord: »Kristus Jesus er død, ja, endnu mere, han er opstået og sidder ved Guds højre hånd og går i forbøn for os« (Rom 8,34).

Dette overblik er langtidsholdbart. Og så er det spændende og livgivende at gå på opdagelse i. I gudstjenesten gør vi det ofte i den første salme, måske en lovsang, en hyldest til vores treenige Gud og hans virke i vores verden. Salmerne »*Lover den Herre, den mægtige konge med ære*« (DS 2), »*Almagts Gud, velsignet vær*« (DS 356), »*Op, alle, som på jorden bor, og takker Gud, vor Gud*« (DS 30) giver os glædens overblik.